

Despre iubire la optzeci de ani

Subiectul perpetuu, iubirea, mi-a revenit în atenție citind două excelente romane, *Întâlnirea de la muzeu și Umbra dintre noi*, legate între ele ca acțiune, scrise de același autor, Ion C. Ștefan, publicate de aceeași editură, Arefeana, primul în anul 2011, iar al doilea în 2016. Acest moment de revelație mă face să privesc cu mai multă reținere fandoseala criticilor și istoricilor literari actuali care, fără a-și îndeplini menirea lor de a scoate la lumină realizările *Generației 2000* din literatura română, se mulțumesc prin a declara pe toate canalele de comunicații că după 1989 nu s-a mai publicat nimic bun, căutând, probabil din comoditate, doar prin cercul restrâns de cunoscuți și prieteni.

Este o poveste fascinantă!... În cuadripolul format din două familii: Ana-Vlad și Corina-Adrian, prin iubirea la prima vedere dintre Ana și Adrian se declanșează o avalanșă de trăiri și evenimente în care se regăsesc, într-un climat specific societății românești a ultimelor decenii, toate marile teme ale iubirii, creației și legăturii dintre acestea, toate sub lumina panteistă a lui Dumnezeu.

Ce este iubirea, cum apare ea, cum se manifestă, cum dispare, cât durează, care este relația dintre iubire și căsătorie? sunt tot atâtea întrebări ale căror răspunsuri pot fi găsite în epopeea lui Eros din *trenul personal București-Cățelu-Oltenița*, această *luntre a lui Charon*, fizică, ce făcea legătura dintre lumea intelectuală a capitalei și cea a satului românesc din județele învecinate, dar și o luntre filozofică dintre creația literară, reprezentată de familia Corina –Adrian, filologi, și creația științifică a cuplului Ana-Vlad, fizicieni.

O bună parte din ipotezele celebre din istorie referitoare la iubire își regăsesc exemplificarea în acțiunea celor două cărți, fără ca acestea să fie menționate explicit evitând, astfel, păcatul curent al căderii în didacticism, deși toți cei patru eroi principali sunt profesori. Ambianța în care se desfășoară acțiunile este cel al cenaclurilor literare, de la nivelul copiilor din școlile rurale până la cele mai elevate medii culturale bucureștene, activitate culturală foarte puțin abordată de creatorii de opinie contemporani.

Cum apare iubirea?... Dintr-o dată!... Când Ana și Adrian s-au văzut în tren, ei păreau că se știu de când lumea!

Care este natura iubirii?... După Descartes, iubirea este controlată de glanda pineală, deci este un fenomen chimic. Personal, adaug la aceasta și o explicație electromagnetică având în vedere ca tot sistemul nervos funcționează pe un principiu electric, iar în cadrul acestuia fenomenul de rezonanță este răspunzător de multe întâmplări, din viață, legate de jocul cu infinitul. Ar putea fi amândouă! că doar iubirea este și lumină, o mare sursă de lumină, care, știm, că este și corpuscul și undă. Iubirea aruncă spre persoana iubită o lumină pe care numai cel ce iubește o vede, iar percepția acesteia este de o fragilitate și gingășie, pe care ceilalți n-o înțeleg.

În roman, Adrian o întreabă pe Ana, imediat după ce pragul de accesibilitate a fost depășit și sentimentele reciproce au fost declarate: *Ai ceva de mătase în îmbrăcaminte?*

Care este relația iubire-căsătorie?... În general și în căsătoriile celor patru eroi. Întâmplarea dintre personajele celor două cărți, grupate în două familii formate prin iubire, acestea s-au căsătorit din dragoste, deschide un spectru larg de interpretări atât în ceea ce privește durata unei iubiri libere cât și a coexistenței căsătorie-iubire.

Kierkegaard, filozof danez, părintele existențialismului, când iubirea vieții sale se apropia de consfințirea desăvârșirii personale și sociale, prin căsătorie, cei doi iubindu-se declarat, a decis ruperea relației pe motiv că, după căsătorie, în câțiva ani, vor deveni dușmani sau străini sentimental, pe când o iubire neîmplinită, *lumina stinsului amor* ne urmărește veșnic.

În romanul *Întâlnirea de la muzeu*, Vlad nu înțelege ce s-a întâmplat cu Ana, nici Corina, ce s-a întâmplat cu Adrian!... Cum iubirea lor frumoasă, continuată prin căsătorie, nu mai există? partenerii lor de viață găsimu-și sufletul pereche în alta parte.

Nietzsche, marele filozof german, spunea că, în trăirile umane, *importantă nu este intensitatea, ci durata*, dar tot el, aparent contrazicându-se, afirma că *iubirea pentru o singură persoană este o mare nedreptate făcută celorlalți*.

Ieșirea din aparenta dilemă de mai sus se poate face doar prin acceptarea ideii de infinitate a iubirii și atunci, la oricâți ai împărți-o nu scade partea ce revine fiecăruia.

Cum, în cuadripolul celor două familii, doi sunt fizicieni, putem modela problema de durată și intensitate a iubirii printr-un *impuls Dirac*, care are valoarea infinită în momentul zero și este egal cu zero în tot restul timpului, dar integrala acestuia pe tot domeniul este egală cu unitatea.

Deci, o iubire împlinită se consumă, practic, toată în momentul inițial, dar tot atunci te și duce până la Dumnezeu. Iubirea, ca și toate formele de creație sunt căile prin care omul ajunge la divinitate și devine acel om neeuclidian definit în teoria filozofică a sistemismului.

Și procrearea este tot o formă de creație. O familie capătă o aură divină numai atunci când apar copiii, justificându-se, astfel, zicala: *Iubirea te atrage ca un magnet, dar de familie ești prins cu șuruburi!*...

Aceasta poate fi una dintre explicațiile a ceea ce țin unite cele două familii, Ana-Vlad și Corina-Adrian, cu toată iubirea devastatoare apărută, declarată și acceptată reciproc, dar neîmplinită, dintre Ana și Adrian.

Tendența unificării formelor de creație prin interdisciplinarizare, nedorită de unii, acceptată de alții, reprezintă un factor perturbator suplimentar al acestor două familii. Aceasta evoluție este dorită și realizată de către Ana, fizician care scrie poezie, este dorită, dar nerealizată de către Adrian, scriitor, care ar fi vrut să fie fizician, ca să se asemene cu Ana și să-l egaleze pe Vlad, este nedorită de către Corina și Vlad, care n-o înțeleg. De aici rezultă și conflictul romanelor, cei doi îndrăgostiți, Ana și Adrian, vor să fie altceva decât au fost când s-au căsătorit cu Vlad, respectiv Corina.

Este fascinantă împletirea acțiunii celor două romane cu realitatea, în diverse momente, intervenind personaje reale precum Solomon Marcus, în *Întâlnirea de la muzeu*, la început, când Adrian, vrând să epateze, vorbea cu deosebită apreciere despre un matematician poet, pentru a o încânta pe Ana, o *fiziciană care scrie versuri*, urmând ca în *Umbra dintre noi*, cei doi să participe, la Curtea de Argeș, la evenimente comune cu Gheorghe Păun, urmașul celui menționat mai sus în combinația matematică-poezie. Discuțiile despre creație au farmecul lor aparte, Adrian întrebându-se, retoric, cum un fizician poate scrie poezie mai bine decât un filolog, iar Ana, întrebându-l direct: *Tu iubești ca să scrii cărți, sau scrii cărți ca să iubești?* o altă formă a dilemei scriitorului: *dacă vrea să își facă din nevastă, muză, sau din muză, nevastă?*

Acțiunea, în patru, este deschisă și tranșantă, fiecare cunoscând tot ce fac ceilalți, strategiile fiind, însă, doar în diagonalele, Corina cu Vlad și Ana cu Adrian. Deși Vlad a avut inițiativa de a o contacta pe Corina, pentru a vedea ce este de făcut, ulterior, inteligența și echilibrul acesteia au condus la preluarea conducerii, ajungând până la a grăbi împlinirea iubirii celorlalți doi, mizând pe răcirea ulterioară a relației, soluție neagreată inițial de soțul pierzător, dar care a cedat în final. De partea cealaltă, Ana, deși a înțeles strategema, nu s-a formalizat, din contră a provocat ajungerea la apogeul relației sale cu Adrian, dorită de ceilalți, care a eșuat datorită onestității acestuia față de jurământul căsătoriei și promisiunii făcute lui Vlad că nu va merge mai departe în iubirea lui față de Ana.

Apele liniștite sunt adânci!... Corina, foarte stăpână pe situație, afișând o încredere totală în soțul său, încrezătoare că totul va trece, a cedat medical și în final a murit. Vlad, agitat tot timpul, reproșând în toate direcțiile, a depășit cu bine turbulențele unei căsătorii neconvenționale. Adrian a rămas cu o iubire stabilă față de Ana, cu speranța că relația lor va redeveni cândva fierbinte, dar și cu regrete și un simțământ de vinovăție față de moartea soției, toate întâmplările vieții sporindu-i inspirația literară care l-a consacrat ca scriitor. Ana a continuat viața de familie în paralel cu cenaclurile literare, gândind tot timpul că va mai avea o nouă șansă pentru desăvârșirea iubirii sale. În relația cu Dumnezeu, toată întâmplarea dintre Ana și Adrian întră la *capitolul păcătuirii cu gândul*, dar judecând așa, ar însemna că toți cei care crează, având desemnare divină pentru aceasta, sunt păcătoși apriori, pentru că ei nu pot crea fără muze, iar acestea sunt foarte rar și nevestele lor.

Nu a fost să fie!... La început, reținerile lui Adrian, apoi moartea Corinei, care a devenit *umbra dintre ei*, iar când totul părea a merge până la capăt, nimic nemaiputând sta în calea fericirii lor, Dumnezeu a spus nu! Fica ei și fiul lui s-au cunoscut și s-au îndragostit, iar divinitatea a fost de partea lor, tinerii având prioritate. Cele două romane descriu o frumoasă poveste de iubire, care a întâmpinat o serie de inoportunități, între un bărbat kierkegaardian și o femeie ce parcă vine din romanele lui Tolstoi, pe care Dumnezeu nu a vrut s-o întrerupă prin împlinire.

Toate marile iubiri sunt inoportune, cele oportune nu au timp să devină mari!
Lucian Blaga, în romanul postum *Luntrea lui Charon*, a găsit soluția dedublării, separând scriitorul de filozof, ambii iubind aceeași femeie. În final scriitorul a supraviețuit, dar filozoful nu. În cazul lui Ion C. Ștefan, în urma scrierii acestor romane, acesta s-a format ca filozof, iar, ca scriitor, s-a desăvârșit, ambii supraviețuind întâmplărilor.

(din volumul, *Citadela perpetuă*, Nicolae VASILE, Editura Neverland, 2018)